

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра германської і фіно-угорської філології

Курсова робота
на тему: Комунікативна стратегія вираження осуду в сучасному
англомовному дискурсі

Студентки групи МЛа 04-21
факультету германської філології і перекладу
денної форми здобуття освіти
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
Освітньо-професійної програми Англійська мова і
література, друга іноземна мова, переклад
Григи Христини Василівни

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук, доцент
Мусієнко Юлія Анатоліївна

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Ministry of Education and Science of Ukraine
Kyiv National Linguistic University
Department of Germanic and Finno-Ugrian Philology

Term Paper

on the topic: Communicative strategy of expressing condemnation in modern
English discourse

KHRYSTYNA HRYHA

Group MLa 04-21

Germanic Philology and Translation Faculty

Research Adviser

Assoc. Prof.

YULIIA MUSIIENKO

PhD (Linguistics)

Kyiv 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ ВИРАЖЕННЯ ОСУДУ.....	6
1.1. Визначення комунікативної стратегії вираження осуду.....	6
1.2. Функції та цілі комунікативної стратегії вираження осуду.....	8
1.3. Лінгвістичні засоби вираження осуду.....	9
Висновки до Розділу 1.....	10
РОЗДІЛ 2. КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ВИРАЖЕННЯ ОСУДУ В АНГЛОМОВНОМУ МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ.....	12
2.1. Культурні та соціальні аспекти комунікативної стратегії вираження осуду в англomовному медійному дискурсі.....	12
2.2. Роль лінгвістичних засобів вираження осуду в сучасних англomовних текстах масмедіа.....	13
Висновки до Розділу 2.....	18
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	19
РЕЗЮМЕ.....	21
SUMMARY.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	23

ВСТУП

В сучасному англomовному дискурсі вираз осуду є невід'ємною частиною комунікації. Він використовується для вираження незгоди, критики або неприйняття певних дій, ідей чи поведінки. Ефективна комунікація є ключовим фактором успіху в багатьох сферах життя, включаючи особисті стосунки, професійну діяльність та політичну участь. Вміння чітко та аргументовано висловлювати свою думку, а також розуміти та інтерпретувати думки інших людей стає все більш важливим.

Актуальність теми обумовлена тим, що сучасне суспільство характеризується динамізмом та постійними змінами. Це призводить до перегляду норм та цінностей, а також до виникнення нових форм дискурсу. В таких умовах дослідження комунікативних стратегій вираження осуду стає особливо актуальним, адже воно може допомогти краще зрозуміти, як люди реагують на ці зміни та як вони виражають свою незгоду з ними.

Розвиток нових медіа, таких як соціальні мережі, значно розширив можливості для комунікації. Це призвело до того, що люди стали частіше висловлювати свою думку з різних питань, включаючи ті, які є дискусійними. В таких умовах важливо дослідити, як люди використовують мовні засоби для вираження осуду в онлайн-дискурсі.

Об'єктом дослідження є комунікація в сучасному англomовному дискурсі.

Предметом дослідження є комунікативні стратегії вираження осуду в сучасному англomовному дискурсі.

Метою дослідження є аналіз комунікативних стратегій вираження осуду в сучасному англomовному дискурсі.

Для досягнення окресленої мети сформульовано такі **завдання**:

- визначити поняття комунікативної стратегії вираження осуду;
- з'ясувати функції та цілі комунікативної стратегії осуду;
- розглянути лінгвістичні засоби вираження осуду;

- проаналізувати культурні та соціальні аспекти комунікативної стратегії вираження осуду в англomовному медійному дискурсі;
- охарактеризувати роль лінгвістичних засобів вираження осуду в сучасних англomовних текстах масмедіа.

Для досягнення поставленої мети та завдань використані такі **методи** дослідження: аналіз текстів різних типів дискурсу та контент-аналіз онлайн-дискурсу.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному аналізі комунікативних стратегій вираження осуду в сучасному англomовному дискурсі. Результати дослідження можуть бути корисними для фахівців у галузі лінгвістики, комунікації та психології.

Теоретична значимість роботи полягає у дослідженні, яке зумовлене його внеском у вивчення сучасних комунікативних практик вираження осуду в англomовному дискурсі.

Практична значимість роботи вбачається в отриманих результатах та висновках які можуть бути використані для розробки більш ефективних стратегій комунікації в ситуаціях, коли необхідно висловити осуд.

Структура роботи. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів з підрозділами, загальних висновків, резюме та списку використаної літератури. Повний обсяг роботи – 22 сторінки.

У вступі обґрунтовується вибір теми, актуальність та наукова новизна дослідження. Визначається мета, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження.

У першому розділі розглядаються основні аспекти комунікативної стратегії вираження осуду.

У другому розділі досліджено комунікативні стратегії вираження осуду в англomовному медійному дискурсі.

У висновках підводяться підсумки проведеного дослідження та узагальнюється інформація щодо актуальності комунікативних стратегій осуду та їхнього використання в англomовному медійному дискурсі.

РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ ВИРАЖЕННЯ ОСУДУ

1.1. Визначення комунікативної стратегії вираження осуду

Комунікативна стратегія вираження осуду – це цілісний комплекс мовних та немовних засобів, які використовуються для вираження незгоди, критики або неприйняття певних дій, ідей чи поведінки.

Вслід за Фроловою І. ми розрізняємо такі елементи комунікативної стратегії вираження осуду (Фролова, 2009):

1) Мовні засоби:

– лексика: слова та словосполучення, які використовуються для вираження осуду (наприклад, «жахливий», «неприйнятний», «неприємний»).

– граматики: граматичні конструкції, які використовуються для вираження осуду (наприклад, окличні речення та риторичні питання).

– фонетика: інтонація, темп мови, наголос.

2) Немовні засоби:

– міміка та жести;

– мова тіла;

– дистанція між співрозмовниками.

У цьому зв'язку, як зазначалося у працях Фролової І. (Фролова, 2009) та Шевченко І. (Шевченко, 2013), вибір комунікативної стратегії вираження осуду залежить від:

1) Контексту:

– тип дискурсу (усний чи письмовий);

– сфера спілкування (офіційна чи неофіційна);

– стосунки між співрозмовниками.

2) Мети:

– інформувати співрозмовника про свою незгоду;

– переконати співрозмовника змінити свою точку зору;

– висловити емоції (гнів, розчарування, обурення).

У своїй праці Фролова І. виділяє такі типи комунікативних стратегій вираження осуду (Фролова, 2009):

1) Пряма:

– використання слів та словосполучень, які прямо виражають осуд (наприклад, «Це жахливо!», «Я не можу цього схвалити»);

– використання риторичних запитань та окличних речень (наприклад, «Як ти можеш таке говорити?», «Я не можу повірити, що ти так вчинив!») .

2) Непряма:

– використання іронії, сарказму, гумору;

– використання натяків та алегорій;

– зміна теми розмови.

Вслід за Шевченко І. важливо зазначити, що вибір комунікативної стратегії вираження осуду може мати значний вплив на результат спілкування. Наприклад, пряме вираження осуду може бути ефективним, якщо воно використовується у ситуації, коли важливо чітко та однозначно висловити свою позицію.

У свою чергу, непряме вираження осуду може бути більш ефективним, якщо воно використовується у ситуації, коли важливо зберегти стосунки з співрозмовником (Шевченко, 2013).

Вибір комунікативної стратегії вираження осуду також залежить від особистих стилів спілкування людей. Деякі люди воліють прямо висловлювати свою думку, інші ж вважають за краще використовувати більш дипломатичні та непрямі способи вираження осуду.

У цьому зв'язку, важливо вміти обирати відповідну комунікативну стратегію вираження осуду залежно від контексту, мети та особистого стилю спілкування.

1.2. Функції та цілі комунікативної стратегії вираження осуду

Харіс З. виділяє три основні функції комунікативної стратегії вираження осуду (Harris, 1992):

1) Інформативна:

– інформувати співрозмовника про свою незгоду з його діями, ідеями чи поведінкою;

– попередити співрозмовника про можливі негативні наслідки його дій.

2) Експресивна:

– висловити емоції (гнів, розчарування, обурення);

– продемонструвати свою позицію з певного питання.

3) Регулятивна:

– вплинути на поведінку співрозмовника;

– спонукати співрозмовника змінити свою точку зору.

Харіс З. зазначає також, що цілями комунікативної стратегії вираження осуду є такі (Harris, 1992):

1) Зміна поведінки:

– спонукати співрозмовника змінити свою поведінку;

– зупинити небажані дії співрозмовника.

2) Зміна точки зору:

– переконати співрозмовника в хибності його думки;

– допомогти співрозмовнику поглянути на ситуацію з іншого боку.

3) Вираження емоцій:

– висловити гнів, розчарування, обурення.

– дати волю власним емоціям.

4) Підтримка соціальних норм:

– засудити дії, які суперечать соціальним нормам;

– продемонструвати свою прихильність до прийнятих в суспільстві правил.

Однак, важливо відмітити, що не всі цілі можуть бути досягнуті в рамках однієї комунікативної стратегії. Вибір стратегії залежить від контексту, мети та особистого стилю спілкування людей. Наприклад, якщо метою є зміна поведінки співрозмовника, то краще використовувати пряму. Якщо метою є вираження емоцій, то можна використовувати як пряму, так і непряму (Фролова, 2009).

У цьому зв'язку, варто також враховувати можливі наслідки вираження осуду. Наприклад, пряме вираження осуду може призвести до конфлікту, тоді як непряме вираження осуду може бути неправильно інтерпретоване співрозмовником (Harris, 1992).

1.3. Лінгвістичні засоби вираження осуду

Як зазначав у своїх працях Велівченко В., серед лінгвістичних засобів вираження осуду виділяють лексичні, граматичні, фонетичні та невербальні (Велівченко, 2010). Розглянемо їх детальніше та наведемо приклади.

1) Лексичні засоби:

– Прямі слова осуду: жахливий, неприйнятний, огидний, ганебний, мерзенний, нікчемний, потворний, гнітючий, безсовісний, безпринципний, аморальний, негідний, підлий, нищий, жалюгідний;

– Евфемізми: не дуже приємний, ненайкращий, неідеальний, залишає бажати кращого, не відповідає очікуванням;

– Перифрази: це не те, що я очікував, це не те, що мені подобається, це не те, що я можу схвалити.

2) Граматичні засоби:

– Окличні речення: Це жахливо! Це неприйнятно!

– Риторичні питання: Як можна таке робити? Хто це придумав?

– Модальні дієслова: повинні, зобов'язані, не повинні, не можна.

– Інверсія: Жахливо це! Неприйнятно це!

3) Фонетичні засоби:

– Інтонація: підвищення тону, наголос, саркастичний тон.

- Темп мови: уповільнення або прискорення темпу мови.
- Паузи: використання пауз для підкреслення певних слів або фраз.

4) Невербальні засоби:

- Міміка: нахмурені брови, зморщений ніс, огида на обличчі.
- Жести: показування пальцем, хитання головою, схрещування рук на грудях.

- Мова тіла: відсторонення, напружена поза, опускання очей.

– Важливо зазначити, що вибір лінгвістичних засобів вираження осуду залежить від контексту, мети та особистого стилю спілкування людей.

Наприклад, в офіційній обстановці краще використовувати більш нейтральні лексичні та граматичні засоби. Тоді як в неофіційній обстановці можна використовувати більш емоційні та експресивні засоби (Велівченко, 2010).

Висновки до Розділу 1

З'ясовано, що комунікативна стратегія вираження осуду – це цілісний комплекс мовних та немовних засобів, які використовуються для вираження незгоди, критики або неприйняття певних дій, ідей чи поведінки. Елементами комунікативної стратегії вираження осуду є мовні (лексика, граматики, фонетика) та немовні засоби (міміка, жести, мова тіла). Вибір комунікативної стратегії вираження осуду залежить від контексту та мети.

Виділяють прямий та непрямий типи комунікативних стратегій вираження осуду. Важливо зазначити, що вибір комунікативної стратегії вираження осуду може мати значний вплив на результат спілкування.

Відтак, пряме вираження осуду може бути ефективним, якщо воно використовується в ситуації, коли важливо чітко та недвозначно висловити свою позицію. У свою чергу, непряме вираження осуду може бути більш ефективним, якщо воно використовується в ситуації, коли важливо зберегти стосунки з співрозмовником.

Виділяють три основні функції комунікативної стратегії вираження осуду: інформативна, експресивна та регулятивна. Серед лінгвістичних засобів вираження осуду виділяють лексичні, граматичні, фонетичні та невербальні.

Вибір комунікативної стратегії вираження осуду також залежить від особистих стилів спілкування людей. Деякі люди воліють прямо висловлювати свою думку, інші ж вважають за краще використовувати більш дипломатичні та непрямі способи вираження осуду.

РОЗДІЛ 2. КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ВИРАЖЕННЯ ОСУДУ В АНГЛОМОВНОМУ МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ

2.1. Культурні та соціальні аспекти комунікативної стратегії вираження осуду в англomовному медійному дискурсі

Варто почати з того, що в англomовних культурах осуд може виражатися більш прямо й відверто, ніж в інших культурах. В деяких культурах непряме вираження осуду або навіть мовчання можуть вважатися більш ввічливими та прийнятними. Культурні норми можуть впливати на те, які теми вважаються допустимими для осуду.

Говорячи про соціальні аспекти слід зазначити, що соціальний статус учасників спілкування може впливати на те, як вони виражають осуд (Мартинюк, 2004). Відносини між учасниками спілкування також можуть впливати на вибір комунікативної стратегії. Соціальні медіа можуть посилювати осуд, роблячи його більш публічним і доступним для широкої аудиторії.

Розглянемо декілька прикладів.

Як зазначалося в праці «Комунікативні стратегії і тактики мовця в сучасному англomовному емотивному дискурсі» Велівченка В. в американській культурі пряма критика може вважатися більш прямолінійною та чесною, ніж непряме вираження осуду або мовчання, які можуть розглядатися як ознака нещирості або слабкості. У свою чергу, в східноазійських культурах непряме вираження осуду, наприклад, через натяки або іносказання, може вважатися більш ввічливим і шанобливим, ніж пряма критика, яка може сприйматися як груба або неповажна (Велівченко, 2010).

У цьому зв'язку, важливо зазначити, що ці культурні особливості не є жорсткими правилами, і люди з різних культур можуть використовувати різні стратегії вираження осуду в залежності від контексту.

Наприклад, американець може використовувати більш непрямий підхід, якщо він говорить з людиною, з якою він не дуже добре знайомий, або якщо він хоче зберегти стосунки. Східноазійська людина може використовувати більш прямий підхід, якщо вона говорить з близьким другом або членом сім'ї, або якщо вона вважає, що ситуація вимагає прямої розмови.

Отже, культурні та соціальні аспекти вираження осуду можуть варіюватися в залежності від конкретного контексту. Наприклад, в офіційній обстановці люди можуть бути більш стриманими у вираженні осуду, тоді як в неформальній обстановці люди можуть бути більш емоційними.

Важливо враховувати можливі наслідки вираження осуду та вміти обирати відповідні комунікативні стратегії вираження осуду залежно від контексту, мети, особистого стилю спілкування, а також культурних та соціальних норм.

Островська О. (2015) та Велівченко В. (2010) надають такі рекомендації щодо вираження осуду в англomовному медійному дискурсі:

- 1) бути ввічливими та шанобливими, навіть якщо ви не згодні з кимось;
- 2) уникати особистих образ;
- 3) зосередитися на конкретних діях або словах, а не на людині;
- 4) представити свою точку зору чітко й аргументовано;
- 5) бути готовими до того, що інші люди можуть не погодитися з вами.

Таким чином, дотримання цих порад допоможе виражати свою думку впевнено й конструктивно, не ображаючи інших людей.

2.2. Роль лінгвістичних засобів вираження осуду в сучасних англomовних текстах масмедіа

Лінгвістичні засоби вираження осуду відіграють важливу роль у сучасних англomовних текстах масмедіа. Вони використовуються для:

- інформування аудиторії про події, дії або слова, які вважаються неприйнятними;

- вираження емоційної реакції на ці події, дії або слова;

- переконання аудиторії в тому, що ці події, дії або слова є неприйнятними;

- спонукання аудиторії до дії.

Лінгвістичні засоби вираження осуду можуть бути як прямими, так і непрямыми (Семенюк, 2008).

Прямі засоби включають:

- Лексичні засоби: слова та словосполучення, які прямо виражають осуд (наприклад, «жахливий», «неприйнятний», «неприємний»).

- Граматичні засоби: граматичні конструкції, які використовуються для вираження осуду (наприклад, окличні речення, риторичні питання).

- Фонетичні засоби: інтонація, темп мови, наголос.

Непрямі засоби включають: іронію, сарказм, гумор, натяки, алегорії.

Вибір лінгвістичних засобів вираження осуду залежить від:

1) Контексту:

- тип дискурсу (усний чи письмовий);
- сфера спілкування (офіційна чи неофіційна);
- стосунки між автором та аудиторією.

2) Мети:

- інформувати аудиторію про свою незгоду;
- переконати аудиторію змінити свою точку зору;
- висловити емоції (гнів, розчарування, обурення).

Варто зазначити, що використання лінгвістичних засобів вираження осуду може мати як позитивні, так і негативні наслідки.

Позитивні наслідки:

- підвищення обізнаності аудиторії про важливі проблеми;
- стимулювання до дискусії та критичного мислення;
- спонукання до дії.

Негативні наслідки:

- поляризація думок;
- розпалювання ворожнечі;
- маніпулювання аудиторією.

Отже, важливо вміти використовувати лінгвістичні засоби вираження осуду відповідально, з урахуванням можливих наслідків.

Розглянемо приклади лінгвістичних засобів вираження осуду з англомовних текстів масмедіа:

1. Лексичні засоби:

«Жахливий теракт в Нью-Йорку забрав життя десятків людей.» (The New York Times)

Лексична одиниця: "жахливий" - епітет, який підкреслює жахливість події та викликає у читача негативні емоції. Прагматична функція – вираження емоційної оцінки, засудження теракту.

«Неприйнятні дії уряду призвели до масових протестів.» (BBC News)

Лексична одиниця: "неприйнятні" - ад'єктив, який описує дії уряду як неприпустимі та неприйнятні для суспільства. Прагматична функція – вираження негативної оцінки дій уряду, критика.

«Огидна поведінка цього політика викликала обурення у суспільстві.» (The Guardian)

Лексична одиниця: "огидна" - епітет, який описує поведінку політика як мерзенну та неприйнятну. Прагматична функція – вираження емоційної оцінки, засудження поведінки політика.

2. Граматичні засоби:

«Це жахливо! Як можна таке робити?» (CNN)

Вигук: "Це жахливо!" - використовується для вираження емоційного відгуку на подію. Риторичне запитання: "Як можна таке робити?" - використовується для підкреслення жахливості події та вираження обурення. Прагматична функція – вираження емоційної оцінки, засудження події, риторичне питання стимулює до роздумів.

«Хто це придумав? Це ж божевілля!» (The Washington Post)

Риторичне запитання: "Хто це придумав?" - використовується для вираження обурення та нерозуміння дії. Вигук: "Це ж божевілля!" – використовується для підкреслення абсурдності дії. Прагматична функція – вираження емоційної оцінки, засудження дії, риторичне питання стимулює до роздумів.

«Уряд не має права так чинити з людьми!» (Al Jazeera)

Заперечення: "не має права" - використовується для підкреслення того, що дії уряду є незаконними та неморальними. Звернення: "з людьми" - використовується для підкреслення того, що дії уряду шкодять людям. Прагматична функція – вираження емоційної оцінки, засудження дій уряду, заклик до дії.

3. Фонетичні засоби:

«Це просто жахливо!» (з підвищеною інтонацією)

Підвищена інтонація використовується для підкреслення емоційності висловлювання та його важливості. Прагматична функція – вираження емоційної оцінки, засудження події.

«Я не можу в це повірити!» (з сарказмом)

Сарказм використовується для вираження невіри та обурення. Прагматична функція – вираження емоційної оцінки, засудження події, сарказм підкреслює абсурдність ситуації.

«Це ганьба!» (з гнівом)

Гнів використовується для вираження емоційного відгуку на подію. Прагматична функція – вираження емоційної оцінки, засудження події.

4. Непрямі засоби:

«Іронія долі в тому, що саме цей політик, який завжди боровся за свободу слова, зараз намагається цензурувати ЗМІ.» (The Independent)

Іронія використовується для підкреслення суперечності між попередніми діями політика та його теперішніми діями.

«Сарказм – це єдиний спосіб говорити про цю ситуацію, адже будь-яка серйозна розмова буде просто абсурдною.» (The Daily Telegraph)

"Сарказм" – це іменник, який описує риторичний прийом, який використовує іронію для вираження презирства або глузування. "Абсурдний" - це прикметник, який описує щось безглуздо, нелогічне або нереальне. Автор використовує сарказм, щоб висловити свою думку про абсурдність ситуації.

«Ця історія – це алегорія на сучасний стан суспільства, де багатство і влада ставляться вище за людські життя.» (The Financial Times)

"Алегорія" - це іменник, який описує розповідь, в якій абстрактні поняття представлені через образи та символи. "Багатство" і "влада" - це іменники, які описують матеріальні та політичні ресурси, які часто ставляться вище за інші цінності в сучасному суспільстві. "Людське життя" - це іменник, який описує цінність людського буття.

Автор використовує алегорію, щоб порівняти історію з сучасним станом суспільства. Використання алегорії дозволяє автору передати свою думку про цінності, які панують у сучасному суспільстві, без прямого висловлювання.

"Цей політик - брехун і шахрай!" (The Guardian)

Лексичні засоби: "брехун" і "шахрай" - це епітети, які описують політика як нечесного та негідного. Прагматична функція – вираження негативної оцінки політика, засудження його дій.

"Цей закон - це ганебна пляма на нашій демократії!" (The New York Times)

Лексичні засоби: "ганебна пляма" - це метафора, яка описує закон як щось ганебне та неприйнятне. Прагматична функція – вираження негативної оцінки закону, засудження його прийняття.

"Ця компанія експлуатує своїх працівників!" (BBC News)

Лексичні засоби: "експлуатує" - це дієслово, яке описує дії компанії як несправедливі та жорстокі. Прагматична функція – вираження негативної оцінки дій компанії, засудження її експлуатації працівників.

Висновки до Розділу 2

Визначено, що в англomовних культурах осуд може виражатися більш прямо й відверто, ніж в інших культурах. При цьому в деяких культурах непряме вираження осуду або навіть мовчання можуть вважатися більш ввічливими та прийнятними (наприклад, в східноазійських). Культурні норми можуть впливати на те, які теми вважаються допустимими для осуду.

Говорячи про соціальні аспекти слід зазначити, що соціальний статус учасників спілкування може впливати на те, як вони виражають осуд. Відносини між учасниками спілкування також можуть впливати на вибір комунікативної стратегії. Соціальні медіа можуть посилювати осуд, роблячи його більш публічним і доступним для широкої аудиторії.

З'ясовано, що лінгвістичні засоби вираження осуду відіграють важливу роль у сучасних англomовних текстах масмедіа. Вони використовуються для: інформування аудиторії про події, дії або слова, які вважаються неприйнятними; вираження емоційної реакції на ці події, дії або слова; переконання аудиторії в тому, що ці події, дії або слова є неприйнятними; спонукання аудиторії до дії.

Лінгвістичні засоби вираження осуду можуть бути як прямими (лексичні, граматичні, фонетичні), так і непрямими (іронія, сарказм, гумор, натяки, алегорії). Крім того, використання лінгвістичних засобів вираження осуду може мати як позитивні, так і негативні наслідки.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Відповідно до мети та завдань дослідження з'ясовано, що комунікативна стратегія вираження осуду – це цілісний комплекс мовних та немовних засобів, які використовуються для вираження незгоди, критики або неприйняття певних дій, ідей чи поведінки.

Елементи комунікативної стратегії вираження осуду є мовні (лексика, граматики, фонетика) та немовні засоби (міміка, жести, мова тіла). Вибір комунікативної стратегії вираження осуду залежить від контексту та мети.

Виділяють прямий та непрямий типи комунікативних стратегій вираження осуду. Важливо зазначити, що вибір комунікативної стратегії вираження осуду може мати значний вплив на результат спілкування.

Наприклад, пряме вираження осуду може бути ефективним, якщо воно використовується в ситуації, коли важливо чітко та недвозначно висловити свою позицію.

Непряме вираження осуду може бути більш ефективним, якщо воно використовується в ситуації, коли важливо зберегти стосунки з співрозмовником.

Виділяють три основні функції комунікативної стратегії вираження осуду: інформативна, експресивна та регулятивна. Серед лінгвістичних засобів вираження осуду виділяють лексичні, граматичні, фонетичні та невербальні.

Вибір комунікативної стратегії вираження осуду також залежить від особистих стилів спілкування людей. Деякі люди воліють прямо висловлювати свою думку, інші ж вважають за краще використовувати більш дипломатичні та непрямі способи вираження осуду.

Отже, важливо вміти обирати відповідну комунікативну стратегію вираження осуду залежно від контексту, мети та особистого стилю спілкування.

Визначено, що в англомовних культурах осуд може виражатися більш прямо й відверто, ніж в інших культурах. При цьому в деяких культурах непряме вираження осуду або навіть мовчання можуть вважатися більш ввічливими та прийнятними (наприклад, в східноазійських). Культурні норми можуть впливати на те, які теми вважаються допустимими для осуду.

Говорячи про соціальні аспекти слід зазначити, що соціальний статус учасників спілкування може впливати на те, як вони виражають осуд. Відносини між учасниками спілкування також можуть впливати на вибір комунікативної стратегії. Соціальні медіа можуть посилювати осуд, роблячи його більш публічним і доступним для широкої аудиторії.

З'ясовано, що лінгвістичні засоби вираження осуду відіграють важливу роль у сучасних англомовних текстах масмедіа. Вони використовуються для: інформування аудиторії про події, дії або слова, які вважаються неприйнятними; вираження емоційної реакції на ці події, дії або слова; переконання аудиторії в тому, що ці події, дії або слова є неприйнятними; спонукання аудиторії до дії.

Лінгвістичні засоби вираження осуду можуть бути як прямими (лексичні, граматичні, фонетичні), так і непрямими (іронія, сарказм, гумор, натяки, алегорії). Крім того, використання лінгвістичних засобів вираження осуду може мати як позитивні, так і негативні наслідки.

РЕЗЮМЕ

Дослідження на тему «Комунікативна стратегія вираження осуду в сучасному англomовному дискурсі» присвячене аналізу комунікативних стратегій вираження осуду в сучасному англomовному дискурсі.. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків та списку літератури.

Перший розділ «Основні аспекти комунікативної стратегії вираження осуду» – теоретичний. В ньому визначається поняття комунікативної стратегії вираження осуду, розглядаються лінгвістичні засоби його вираження, а також функції та цілі.

Другий розділ «Комунікативні стратегії вираження осуду в англomовному медійному дискурсі» практичного спрямування. В ньому представлено аналіз культурних та соціальних аспектів комунікативної стратегії вираження осуду в англomовному медійному дискурсі. Визначено роль лінгвістичних засобів вираження осуду в сучасних англomовних текстах масмедіа, наведено приклади.

Ключові слова: осуд, комунікативна стратегія, дискурс, лінгвістичні засоби, контекст, мета, аудиторія, культурні норми.

SUMMARY

The study on the topic «Communicative strategy of expressing condemnation in modern English-speaking discourse» is devoted to the analysis of communicative strategies of expressing condemnation in modern English-speaking discourse. The course work consists of an introduction, two chapters, general conclusions and a list of references.

The first chapter «Main aspects of the communicative strategy of expressing condemnation» is theoretical. It defines the concept of the communicative strategy of expressing condemnation, considers the linguistic means of its expression, as well as its functions and goals.

The second chapter «Communicative strategies of expressing condemnation in the English-language media discourse» of practical direction. It presents an analysis of cultural and social aspects of the communicative strategy of expressing condemnation in English-language media discourse. The role of linguistic means of expressing condemnation in modern English-language mass media texts is defined, examples are given.

Key words: condemnation, communicative strategy, discourse, linguistic means, context, purpose, audience, cultural norms.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фуко, М. (2003). *Археологія знання*. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи». 326 с.
2. Швелідзе, Л. (2020). Твіт як мовленнєвий жанр українського та американського політичного дискурсу: лінгвопрагматичний аспект. *Science and Education a New Dimension. Philology*. Vol. VIII (70) 235, 36–39.
3. Brown, R., & Levinson, S. (1997). *Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge University Press.
4. Grice, H. P. (1995). Logic and conversation. In P. Cole & J. L. Morgan (Eds.), *Syntax and Semantics*, Vol. 3: Speech Acts (pp. 41-58). Academic Press.
5. Harris, Z. S. (1992). Discourse analysis. *Language*, 28(1), 1-30.
6. Simpson, P. (2004). *Stylistics*. Routledge Taylor & Francis Group.
7. Мартинюк, А. П. (2004). *Конструювання гендеру в англomовному дискурсі: Монографія*. Харків: Константа. 292 с.
8. Мартинюк, А. П. (2012). *Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 196 с.
9. Фролова, І. Є. (2009). *Стратегія конфронтації в англomовному дискурсі: Монографія*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 344 с.
10. Шевченко, І. С. (2013). Концепти комунікативної поведінки та дискурс. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*, 1072, 15–21.
11. Велівченко, В. Ф. (2010). Комунікативні стратегії і тактики мовця в сучасному англomовному емотивному дискурсі. *Вісник Черкаського університету. Серія Філологічні науки*, 193, 99–106.
12. Олікова, М. О., & Шкаровецька, А. Д. (2010). Імплікація та невербальні компоненти комунікації як засоби передачі й декодування інформації. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 7, 345–349.

13. Островська, О. М. (2015). Дієслівні засоби експлікації та імплікації категорії оцінки у художньому дискурсі. *Сучасні дослідження з іноземної філології*, 13, 144–150.
14. Семенюк, І. С. (2008). Типологія комунікативних ситуацій. *Наукові записки Житомирського державного університету імені Івана Франка. Серія: Філологія*, 10, 190–194.
15. Цимбал, Н. О. (2008). Оцінні тактики діалогічного дискурсу (на матеріалі сучасної англійської мови). *У X Всеукр. студ. наук. конф., 24–26 квіт. 2008 р. Серія філологічні науки*. Черкаси: Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 136–138.
16. Шатілова, О. С. (2015). Проблема декодування імпліцитних спонукальних мовленнєвих актів у публіцистичному дискурсі. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Мовознавство»*, 11(21), 149–155.
17. Nature of communicative strategies and tactics: linguistic approach. Retrieved from <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/download/29/322/711-1?inline=1> , on April 10, 2024.
18. Бєлова, А. Д. (2004). Комунікативні стратегії і тактики: проблеми систематики. *Мовні і концептуальні картини світу: збірник наукових праць*, 11–16. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка.
19. Accusation tactics in American political discourse: a case study of English-Ukrainian translation. Retrieved from https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34784/Vasylenko_32-45.pdf?sequence=1, on April 10, 2024.